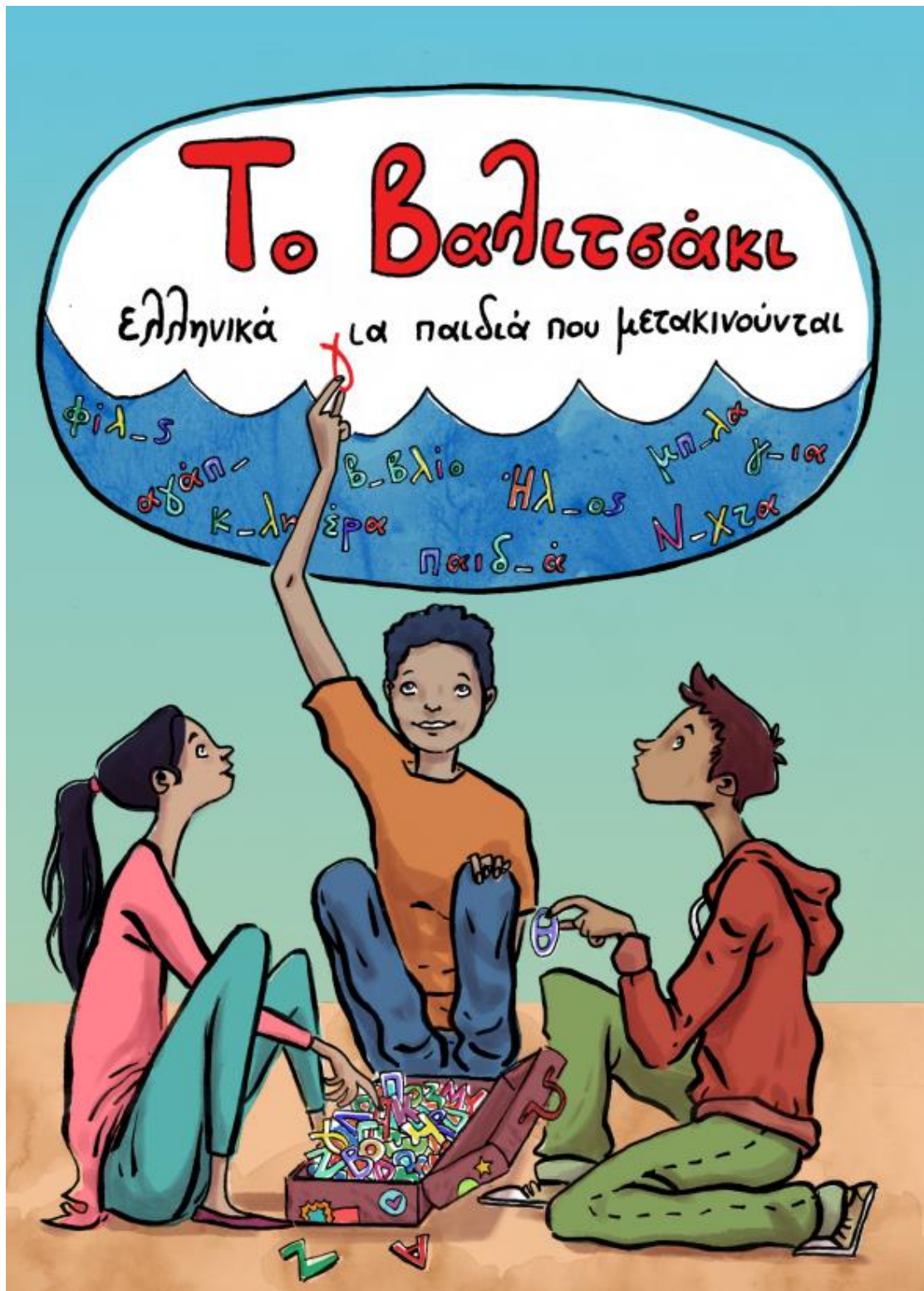

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ/ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το διδακτικό υλικό που κρατάτε στα χέρια σας δημιουργήθηκε με σκοπό να υποστηρίξει παιδιά σχολικής ηλικίας που μιλούν αραβικά και φαρσί και βρίσκονται στο αρχικό στάδιο εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας.

Σκοπός του είναι να βοηθήσει τους μαθητές και τις μαθήτριες να κατακτήσουν τις πρώτες βασικές δεξιότητες επικοινωνίας στα ελληνικά, για απλά ζητήματα, εστιασμένα κυρίως στην καθημερινή ζωή και στο σχολείο. Περιλαμβάνει απλούς καθημερινούς διαλόγους καθώς και χρήσιμες εκφράσεις μεταφρασμένες στα αραβικά, τα φαρσί και τα αγγλικά, εικονογραφημένο θεματικό λεξιλόγιο, βασικά στοιχεία γραμματικής και απλές δραστηριότητες εξάσκησης. Ανάλογα με το επίπεδο και τις ανάγκες της τάξης σας, μπορείτε να το χρησιμοποιήσετε είτε ως βασικό εγχειρίδιο, είτε ως συμπληρωματικό υλικό για την υποστήριξη των μαθητών και μαθητριών με μικρότερο βαθμό εξοικείωσης με την ελληνική γλώσσα. Αν το χρησιμοποιείτε ως βασικό εγχειρίδιο με εντελώς αρχάριους μαθητές/μαθήτριες, υπολογίστε ότι θα χρειαστείτε 50-75 διδακτικές ώρες για να ολοκληρώσετε το Βαλιτσάκι.

Οι μαθητές / οι μαθήτριες που θα έχουν ολοκληρώσει αυτό το εκπαιδευτικό υλικό, αναμένεται να είναι σε θέση:

- να αναγνωρίζουν το αλφαβητικό σύστημα της ελληνικής γλώσσας και να μπορούν να διαβάζουν και να γράφουν απλές λέξεις, φράσεις και κείμενα
- να παρουσιάζουν βασικά στοιχεία για τον εαυτό τους και να ζητούν πληροφορίες για τους άλλους
- να αναγνωρίζουν και να χρησιμοποιούν βασικό λεξιλόγιο και εκφράσεις που είναι απαραίτητες στο χώρο του σχολείου
- να εκφράζουν καθημερινές ανάγκες, επιθυμίες, αρέσκεια ή απαρέσκεια, διαθέσεις ή προβλήματα
- να ζητούν διευκρινίσεις για πράγματα που δεν καταλαβαίνουν
- να περιγράφουν καθημερινές συνήθειες και περιστατικά
- να ζητούν και να κατανοούν πληροφορίες για θέματα που σχετίζονται με τη μετακίνηση, τη διατροφή, τη διαμονή, την υγεία, τις καθημερινές συναλλαγές-αγορές, την εργασία
- να χρησιμοποιούν βασικό λεξιλόγιο για το χρόνο (ημέρες, μήνες, ώρα κ.ο.κ.), το περιβάλλον, τα χρώματα, τους αριθμούς (1-5.000), τα μέρη του σώματος, τα είδη ένδυσης, τα τρόφιμα, τα αντικείμενα που χρησιμοποιούμε στην κατοικία

Σε επίπεδο γλωσσικού συστήματος, εξάλλου, οι μαθητές / οι μαθήτριες αναμένεται να έχουν εξοικειωθεί:

- με τη χρήση πεζών-κεφαλαίων, τόνου και σημείων στίξης
- με το σχηματισμό και τη διαφοροποίηση στη χρήση ονομαστικής και αιτιατικής στα αρσενικά ουσιαστικά σε -ος, -ας, -ης, στα θηλυκά σε -α και -η και στα ουδέτερα σε -ι, -ο και -μα.

- με τα επίθετα σε –ος, -η, -ο και –ος, -α, -ο.
- με το σχηματισμό και τη χρήση του πληθυντικού των παραπάνω κατηγοριών ουσιαστικών και επιθέτων
- με το οριστικό και αόριστο άρθρο
- με το ρήμα είμαι στον Ενεστώτα
- με τα ρήματα Α τύπου (-ω: έχω, μένω, διαβάζω) στον Ενεστώτα
- με τα ρήματα Β1 τύπου (άω/-ώ: μιλάω/μιλώ) στον Ενεστώτα
- με τα ρήματα Β2 τύπου (ώ: τηλεφωνώ) στον Ενεστώτα
- με τα ρήματα ΑΒ τύπου (πάω, λέω, τρώω, ακούω) στον Ενεστώτα
- με τα ρήματα Γ1 (-ομαι: έρχομαι) και Γ2 τύπου (-άμαι: κοιμάμαι) στον Ενεστώτα
- με την προσωπική αντωνυμία στην ονομαστική (εγώ), την αιτιατική (εμένα/με) και τη γενική (εμένα/μου)

Επισημαίνουμε ότι στα παραπάνω φαινόμενα, στο πλαίσιο της χρήσης του συγκεκριμένου υλικού, γίνεται μια **βασική εισαγωγή**, με υποστήριξη μέσω και των μητρικών γλωσσών των μαθητών, και όχι πλήρης και αναλυτική παρουσίαση και εξάσκηση. Ανάλογα με τις γλωσσικές δεξιότητες των μαθητών σας, μπορείτε να προσαρμόσετε την έκταση ενασχόλησης με αυτά τα γραμματικά φαινόμενα. Είναι, παράλληλα, βέβαιο ότι κατά την εξέταση διαφορετικών επικοινωνιακών περιστάσεων, οι μαθητές και οι μαθήτριες θα χρειαστεί να χρησιμοποιήσουν τύπους ή δομές που δεν περιλαμβάνονται στον παραπάνω κατάλογο, όπως είναι, για παράδειγμα, οι τύποι Αορίστου και Απλού Μέλλοντα συχνόχρηστων ρημάτων (πήγα – θα πάω, είπα – θα πω, διάβασα – θα διαβάσω, κ.ο.κ.). Προτείνουμε οι τύποι αυτοί να χρησιμοποιούνται (καθώς η αποφυγή τους θα οδηγούσε σε μη φυσικό λόγο, του τύπου: «Χτες εσύ πας στην Αθήνα;») αλλά, από την άλλη μεριά, να αποφεύγεται η συστηματική ενασχόληση με το σχηματισμό και τη λειτουργία τους.

Με άλλα λόγια, προτείνουμε τα στοιχεία γραμματικού συστήματος που υπερβαίνουν αυτά που αναφέρονται στην παραπάνω λίστα **να παρουσιάζονται σε επίπεδο λεξιλογικών τύπων**, χωρίς να αναλύεται η θέση τους στο γλωσσικό σύστημα: το «έφαγα» στην περίπτωση αυτή, εμφανίζεται ως ένας ξεχωριστός τύπος, που συνδέεται σημασιολογικά με το τρώω, χωρίς να χρειάζεται να αναλυθεί ο σχηματισμός του Αορίστου.

ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Το «Βαλितσάκι» συγκροτήθηκε με στόχο να ανταποκρίνεται στα παρακάτω χαρακτηριστικά, από τα οποία προκύπτουν, επίσης, ορισμένες προτροπές:

Ανάγκες διαπολιτισμικής επικοινωνίας

Έχει **διαπολιτισμικό** προσανατολισμό και φιλοδοξεί να ανταποκρίνεται σε **πραγματικές επικοινωνιακές ανάγκες** των μαθητών κατά το πρώτο διάστημα διαμονής τους στην Ελλάδα και συμμετοχής σε δομές τυπικής ή μη τυπικής εκπαίδευσης στο νέο περιβάλλον, καθώς και σε ένα βασικό φάσμα περιστάσεων που αντιμετωπίζουν στην καθημερινή τους ζωή. Στο πλαίσιο αυτό θα παρατηρήσετε ότι οι «ήρωες» των διαλόγων είναι παιδιά από τις βασικές χώρες προέλευσης του σύγχρονου προσφυγικού πληθυσμού σε συνύπαρξη με παιδιά από τη χώρα υποδοχής. Σας προτείνουμε να εντάσσετε σε όλες τις φάσεις αξιοποίησης του υλικού αυτού τα ονόματα, τις χώρες προέλευσης, τον τόπο διαμονής των μαθητών σας. Ο στόχος είναι κάθε μαθητής/μαθήτρια να έχει το δικό του/της «Βαλितσάκι», μέσα στο οποίο **να αναγνωρίζει τον εαυτό του/της**.

Ο/Η εκπαιδευτικός ως διευκολυντής / διευκολύντρια

Για να αναπτυχθεί αυτό το «περιβάλλον» αναγνώρισης και αποδοχής, σας προτείνουμε να εντάξετε στο ρόλο σας ως εκπαιδευτικού τη διάσταση του **διευκολυντή**: Ο ρόλος σας, ιδιαίτερα στην αρχική φάση, δεν είναι να εξασφαλίσετε τη διδασκαλία του γλωσσικού συστήματος, αλλά να δημιουργήσετε συνθήκες επικοινωνίας όπου όλες οι γλωσσικές παραγωγές (προφορικές κατά κανόνα) είναι καλοδεχούμενες και γίνονται αντικείμενο επεξεργασίας στην τάξη, χωρίς να «ποινικοποιούνται» τα λάθη. Σας προτείνουμε, στην κατεύθυνση αυτή:

- να **επαναλαμβάνετε** τις γλωσσικές παραγωγές των μαθητών σας, επιβραβεύοντάς τους για αυτές και λειτουργώντας ως υποστηρικτικοί ακροατές
- να **καταγράφετε** στον πίνακα από την πρώτη στιγμή και συνεχώς τις λέξεις, τις απλές και σταδιακά συνθετότερες φράσεις, που παράγουν οι μαθητές σας, ώστε να αρχίσουν να υφαίνονται σύνδεσμοι ανάμεσα στην προφορικότητα και το γραπτό λόγο.

Η εικόνα ως εργαλείο κατάκτησης λεξιλογίου

Το Βαλितσάκι βασίζεται, σε μεγάλο βαθμό, σε **εικόνες** της καθημερινότητας για την παρουσίαση του βασικού λεξιλογίου. Στην κατεύθυνση αυτή σας προτείνουμε να αξιοποιείτε συνεχώς στοιχεία που οι μαθητές σας συναντούν (ή πρόκειται να συναντήσουν στο σχολικό περιβάλλον), επαναλαμβάνοντας τη χρήση τους και περνώντας από το λεξιλόγιο σε απλές δομές: *Η πόρτα – Ανοίγω την πόρτα – Κλείνω την πόρτα*. Αξιοποιήστε πραγματικά αντικείμενα που μπορείτε να φέρετε ή που υπάρχουν στην τάξη, επιπλέον εικόνες και τη δραματοποίηση ενεργειών (*Ανοίγω το βιβλίο*) και καταστάσεων (*Είμαι χαρούμενη*).

Γλωσσική υποστήριξη μέσω των μητρικών γλωσσών

Το υλικό σας αξιοποιεί τη **γλωσσική υποστήριξη** στις μητρικές γλώσσες των κύριων ομάδων προσφυγικής προέλευσης σήμερα (αραβικά και φαρσί). Βασικές εκφράσεις, διάλογοι και λεξιλόγιο μεταφράζονται στις γλώσσες αυτές, όπως και στα αγγλικά. Η χρήση των μητρικών γλωσσών των μαθητών, αφορά, προφανώς τους μαθητές εκείνους που έχουν εξοικειωθεί με το γραπτό σύστημα της μητρικής τους γλώσσας και έχει δύο, κυρίως στόχους:

- να λειτουργήσει ως εργαλείο υποστήριξης στα πρώτα βήματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας.
- να συμβάλλει στη δημιουργία ενός πλαισίου συμπερίληψης, όπου οι γλώσσες και οι ταυτότητες των μαθητών είναι, όχι μόνο αποδεκτές, αλλά αξιοδοτούνται θετικά και γίνονται οργανικό μέρος της εκπαιδευτικής διεργασίας.

Με την έννοια αυτή, η μετάφραση στις μητρικές γλώσσες των μαθητών και στα αγγλικά συνιστά πρόσθετο «εκπαιδευτικό πόρο» και δεν υποκαθιστά τη διδασκαλία με βάση τη δημιουργία πλαισίων επικοινωνίας. Στην πράξη αυτό σημαίνει ότι ο/η εκπαιδευτικός θα χειριστεί τις εκφράσεις και τους διαλόγους που παρουσιάζονται δημιουργώντας ένα πλαίσιο προσομοίωσης περιστάσεων επικοινωνίας και όχι προτρέποντας τους μαθητές να αναζητήσουν τη μετάφραση. Ο στόχος είναι η μετάφραση να λειτουργήσει ως βοηθητικό εργαλείο και όχι ως κυρίαρχο μέσο διδασκαλίας της γλώσσας – οι μαθητές μαθαίνουν να ανατρέχουν στη μετάφραση για να επικυρώσουν αυτό που ήδη (αρχίζουν να) κατανοούν μέσα από τις επικοινωνιακές πρακτικές. Ας πάρουμε ως παράδειγμα, τον πρώτο διάλογο του υλικού:

- Με λένε Αλί. Εσένα; - Εμένα με λένε Φατιμά. - Κι εμένα με λένε Ομάρ.		
- إسمي علي، ما اسمك؟ - أنا اسمي فاطمة. - وأنا اسمي عمر.	- به من على می گویند (نام من علی است). تو؟ - نام من فاطمه است. - و نام من عمر است.	- My name is Ali. What is yours? - My name is Fatima. - And my name is Omar.

Προτείνουμε στον/στην εκπαιδευτικό να ξεκινήσει τη γνωριμία με την τάξη του/της, παρουσιάζοντας τον εαυτό του/της και ζητώντας τα ονόματα των μαθητών, πριν ανατρέξει στη συγκεκριμένη σελίδα του βιβλίου, με απλούς διαλόγους, του τύπου:

- Με λένε Άννα. Εσένα;
- (Με λένε) Φατιμά.

Αφού ολοκληρωθεί ο πρώτος κύκλος συστάσεων με τον/την εκπαιδευτικό, οι μαθητές καλούνται να κάνουν τον ίδιο διάλογο με το διπλανό / τη διπλανή τους. Στη φάση αυτή, ο / η εκπαιδευτικός μπορεί να αρχίσει να αποτυπώνει στον πίνακα τα ονόματα των μαθητών, χωρίς ιδιαίτερη έμφαση: στόχος παραμένει η προφορική εξάσκηση στη συγκεκριμένη δομή επικοινωνίας. Μετά την ολοκλήρωση και του δεύτερου κύκλου συστάσεων ο / η

εκπαιδευτικός μπορεί να ζητήσει από τους μαθητές να ακούσουν το ηχητικό απόσπασμα που αντιστοιχεί στο συγκεκριμένο διάλογο και στη συνέχεια να δουν στο βιβλίο τους το συγκεκριμένο απόσπασμα. Στη φάση αυτή μπορεί να τους ζητήσει να διαβάσουν το διάλογο στις μητρικές τους γλώσσες. Η ανάγνωση μπορεί να γίνει σιωπηλά-ατομικά ή μεγαλόφωνα, στο πλαίσιο της τάξης – ιδιαίτερα αν υπάρχουν μαθητές που δεν μπορούν να διαβάσουν στη μητρική τους γλώσσα.

Η επεξεργασία της ενότητας αυτής θα συνεχιστεί με επέκταση των συστάσεων σε τριάδες (όπως στο διάλογο Αλί-Φατιμά- Ομάρ) και με την αρχική εξοικείωση με μέρος του αλφαβητικού συστήματος, με βάση τα ονόματα των μαθητών που έχουν καταγραφεί στον πίνακα και τις βασικές δομές του διαλόγου (*Με λένε, εμένα, εσένα*).

Εστίαση στις επικοινωνιακές δεξιότητες

Το Βαλιτσάκι είναι προσανατολισμένο στην ανάπτυξη και καλλιέργεια **επικοινωνιακών δεξιοτήτων**, ενώ η παρουσίαση του γλωσσικού συστήματος είναι, στο επίπεδό αυτό, στοιχειώδης και γίνεται πάντοτε μέσα από τη γλωσσική χρήση. Σας προτείνουμε να έχετε πάντα «σημεία ελέγχου» των επικοινωνιακών δεξιοτήτων των μαθητών σας: είναι απαραίτητο, μετά από τρεις-τέσσερις διδακτικές ώρες, να μπορείτε να απαντήσετε σε ερωτήματα του τύπου: *Τι μπορούν (γλωσσικά) να κάνουν οι μαθητές μου που δεν μπορούσαν να κάνουν πριν από αυτή τη διδακτική ενότητα;* Οι απαντήσεις σας σε αυτή την ερώτηση θα πρέπει να μπορούν να είναι πολύ συγκεκριμένες: όχι «να καταλαβαίνουν και να μιλάνε καλύτερα», αλλά «Να μπορούν να παρουσιάσουν τον εαυτό τους και τη χώρα καταγωγής τους με μια πλήρη φράση: «Είμαι η Ράσα και είμαι από τη Συρία» ή «Να μπορούν να ονοματίζουν χ αντικείμενα στο χώρο της τάξης: την πόρτα, το παράθυρο, το θρανίο, το βιβλίο... και ψ πρόσωπα: το δάσκαλο/τη δασκάλα, το μαθητή/τη μαθήτρια»

Εξάσκηση και δραστηριότητες

Το υλικό σας πλασιώνεται από **ποικιλία ασκήσεων και δραστηριοτήτων**, προφορικών και γραπτών, που μπορούν να υλοποιηθούν μέσα στην τάξη με διαφορετικούς τρόπους: ατομικά, σε ζευγάρια, σε ομάδες, στην ολομέλεια. Σας προτείνουμε να εξαλλάσσετε τον τρόπο διεξαγωγής των δραστηριοτήτων, έτσι ώστε να υπάρχει ποικιλία, να αναπτύσσεται το ενδιαφέρον και η ενεργητική συμμετοχή των μαθητών, όπως και η αλληλεπίδραση μεταξύ τους. Ακόμα και μια «μηχανιστική» άσκηση, όπως η μετεγγραφή μιας ομάδας λέξεων από «κεφαλαίους» σε «μικρούς» χαρακτήρες, μπορεί να γίνει όχι μόνο ατομικά, αλλά σε ζευγάρια ή, στη συνέχεια, να ζητηθεί από ένα ζευγάρι να «ελέγξει» την προσπάθεια ενός άλλου ζευγαριού κ.ο.κ.

Γλωσσικό Επίπεδο, γλωσσικό και εκπαιδευτικό προφίλ

Το σύνολο του υλικού καλύπτει μέρος του επιπέδου Α1 για παιδιά, όπως περιγράφεται από το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, επιμέρους στοιχεία από το επίπεδο Α2 και το σύνολο του επιπέδου υποδοχής Α.Υ (Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, 2017).

Οι 50-75 ώρες διδασκαλίας που απαιτεί για να ολοκληρωθεί το Βαλιτσάκι καλύπτουν, εκτός από τις 30-40 ώρες του επιπέδου Α.Υ, επιπλέον στοιχεία που σχετίζονται:

α. με την διεύρυνση του λεξιλογίου και της εξάσκησης γλωσσικών δεξιοτήτων σε επικοινωνιακές περιστάσεις που αναφέρονται στο επίπεδο Α.Υ (σχολική ζωή, αγορές, διατροφή, διαμονή, ένδυση-υπόδηση, υγεία) ή σε επιπλέον επικοινωνιακές περιστάσεις (εργασία)

β. με την ενσωμάτωση επιπλέον στοιχείων του αναφέρονται στην εξοικείωση με το γλωσσικό σύστημα: ρήματα Β2 τύπου (ώ: τηλεφωνώ) στον Ενεστώτα - ρήματα ΑΒ τύπου (πάω, λέω, τρώω, ακούω) στον Ενεστώτα - ρήματα Γ1 (-ομαι: έρχομαι) και Γ2 τύπου (-άμαι: κοιμάμαι) στον Ενεστώτα.

Στο Παράρτημα παραθέτουμε τα βασικά στοιχεία περιγραφής των συγκεκριμένων επιπέδων, με τρεις επισημάνσεις:

- ✓ Είναι ιδιαίτερα σημαντική, ακόμα κι αν πρόκειται συνολικά για αρχάριους στην εκμάθηση των ελληνικών μαθητές, η αρχική εκτίμηση του πραγματικού επιπέδου εξοικείωσης των μαθητών με την ελληνική γλώσσα, ώστε οι στόχοι και οι απαιτήσεις της διδασκαλίας να ανταποκρίνονται στο γλωσσικό επίπεδο, τις ανάγκες και τις προσδοκίες τους.
- ✓ Είναι, επίσης, κρίσιμη η γνώση του γλωσσικού και εκπαιδευτικού προφίλ των μαθητών μας. Στο πλαίσιο αυτό χρειαζόμαστε πληροφορίες, όπως:
 - ποια είναι η μητρική γλώσσα του μαθητή / της μαθήτριας μας;
 - σε ποιο βαθμό κατέχει τη μητρική του γλώσσα; Μπορεί να μιλά – να διαβάζει – να γράφει σε αυτήν;
 - Ποιες άλλες γλώσσες έχει μάθει ή γνωρίζει; Σε τι επίπεδο;
 - Πόσα χρόνια έχει πάει σχολείο;
 - Πόσα χρόνια έχει μείνει εκτός σχολείου (με βάση την αναμενόμενη για την ηλικία του/της σχολική φοίτηση);
- ✓ Είναι, τέλος, αναμενόμενο ορισμένοι μαθητές να έχουν αναπτύξει σε μεγαλύτερο βαθμό τη δεξιότητα κατανόησης και παραγωγής προφορικού λόγου στην ελληνική γλώσσα, μέσα από την καθημερινή αλληλεπίδραση και εκτός συστηματικής διδασκαλίας, ενώ άλλοι μαθητές είναι στον ίδιο βαθμό αρχάριοι τόσο στην κατανόηση και παραγωγή προφορικού λόγου, όσο και στην κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου. Σε κάθε περίπτωση, θα χρειαστεί μέριμνα για την εξισορρόπηση των γλωσσικών δεξιοτήτων, με εστίαση πάντα (σε αυτό το επίπεδο) στις δεξιότητες προφορικής επικοινωνίας.

Ενθαρρύνουμε, εξ αρχής, τον / την εκπαιδευτικό να αποστασιοποιηθεί από τη γραμμική χρήση του υλικού σελίδα-σελίδα, αλλά να κινείται ευέλικτα στο σύνολο του, να επανέρχεται σε στοιχεία που έχουν παρουσιαστεί, να αξιοποιεί ενότητες, υποενότητες και μεμονωμένες δραστηριότητες με τρόπο που να καλύπτουν διαφορετικές ανάγκες.

Η ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΜΙΑΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

ορισμένες προτάσεις

Το εκπαιδευτικό πακέτο που κρατάτε στα χέρια σας συγκροτήθηκε στη λογική της ευελιξίας, των εναλλακτικών σεναρίων αξιοποίησης και του εκπαιδευτικού ως «στοχαζόμενου επαγγελματία». Υπό αυτήν την έννοια δεν υπάρχει ένας «ιδανικός» τρόπος αξιοποίησης του υλικού, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί και πρέπει να το εμπλουτίζει, να το αναδιαμορφώνει και να το πλαισιώνει με επιπλέον δραστηριότητες. Έτσι, οι προτάσεις που ακολουθούν συνιστούν ιδέες που χρειάζεται να προσαρμοστούν τις ιδιαίτερες συνθήκες, ανάγκες και προσδοκίες κάθε ομάδας.

Αποφύγετε ένα τυποποιημένο, μοναδικό σενάριο – μοντέλο μαθήματος.

Αν, για παράδειγμα, σε ένα μάθημα η **επεξεργασία του διαλόγου** έγινε με τους εκπαιδευόμενους να τον διαβάζουν, την επόμενη φορά αφήστε τους να ακούσουν το διάλογο χωρίς να τον βλέπουν. Ας δούμε ένα παράδειγμα και μερικά ενδεικτικά σενάρια:

ΣΕΝΑΡΙΟ 1. Χωρίς χρήση του βιβλίου. Ξεκινάμε κάνοντας μικρούς διαλόγους με καθέναν/καθεμιά από τους μαθητές/μαθήτριες:

- Πώς σε λένε;
- Μαριάμ.
- Και το επώνυμο;
- Ζαριφί.
- Ευχαριστώ.
- Παρακαλώ.

Οι διάλογοι μπορούν να συνεχιστούν σε ζευγάρια μαθητών.

ΣΕΝΑΡΙΟ 2. Ακούμε το ηχητικό απόσπασμα του διαλόγου. Στη συνέχεια κάνουμε μικρούς διαλόγους, όπως στο σενάριο 1.

ΣΕΝΑΡΙΟ 2β. Ακούμε και παράλληλα διαβάζουμε το διάλογο, πριν προχωρήσουμε στην εξάσκηση με μικρούς διαλόγους.

ΣΕΝΑΡΙΟ 3. Διαβάζουμε το διάλογο, με ή χωρίς τη συνοδεία του ηχητικού αποσπάσματος. Στη συνέχεια κάνουμε μικρούς διαλόγους, όπως στο σενάριο 1.

ΣΕΝΑΡΙΟ 4. (ακολουθεί κάποιο από τα Σενάρια 1,2,3). Δημιουργούμε έναν αντίστοιχο διάλογο, με κενά, όπως:

- _____ λένε;
- *Ναντίρ.*
- *Και το _____;*
- *Νουρί.*
- *Ευχαριστώ.*
- _____.

Ζητάμε από τους μαθητές να συμπληρώσουν τα κενά, ατομικά ή σε ζευγάρια και να παρουσιάσουν το διάλογο.

ΣΕΝΑΡΙΟ 5. (ακολουθεί κάποιο από τα Σενάρια 1,2,3). Δίνουμε σε κάθε μαθητή/μαθήτρια μία από τις έξι φράσεις ενός παρόμοιου διαλόγου και τους ζητάμε ανά έξι να δημιουργήσουν το διάλογο.

ΣΕΝΑΡΙΟ 6. (Με εστίαση στη φωνολογική συνειδητοποίηση - ακολουθεί κάποιο από τα Σενάρια 1,2,3): Δημιουργούμε έναν αντίστοιχο διάλογο, με κενά κάποια γράμματα ή ζεύγη γραμμάτων, όπως:

- Π_ς σε λέ_ε;
- Μοχάμετ.
- Κ_ το επών__ ο;
- Τεμόρι.
- __ χαριστώ.
- Παρ__ αλώ.

Ζητάμε από τους μαθητές να συμπληρώσουν τα κενά, ατομικά ή σε ζευγάρια.

Οργανώστε και δώστε ποικιλία στις δραστηριότητες παραγωγής προφορικού λόγου

1. Με αφορμή μια εικόνα, ένα σκίτσο, ένα διάλογο που διαβάσατε ή ακούσατε, κάντε **ανοιχτό διάλογο** ή έναν **καταιγισμό ιδεών** για ένα θέμα, καταγράφοντας στον πίνακα αυτά που λένε οι εκπαιδευόμενοι για να τα επεξεργαστείτε στη συνέχεια. Κάντε όσο περισσότερες ανοιχτές ερωτήσεις μπορείτε:

- Ποιοι μιλάνε;
- Τι λένε;
- Από πού είναι;
- Τι κάνουν τώρα;
- Πού είναι;

2. Οργανώστε ένα **παιχνίδι ρόλων** με βάση την περίπτωση ή το διάλογο που επεξεργάζεστε. Εξασφαλίστε τη **συμμετοχή** όλων. Επιδιώξτε να παρουσιάσουν το ίδιο παιχνίδι ρόλων όλοι οι σπουδαστές σε ζευγάρια.

3. Όταν οι γλωσσικές δεξιότητες των μαθητών σας το επιτρέπουν, ζητήστε από όσους παρακολουθούν το παιχνίδι ρόλων να επισημαίνουν πράγματα που οι ίδιοι θα έλεγαν διαφορετικά. Η **παρατήρηση** μπορεί να γίνεται ατομικά, ή σε ομάδες.

4. Ο στόχος του παιχνιδιού ρόλων είναι η όσο το δυνατόν πιο πλούσια-**ελεύθερη γλωσσική παραγωγή**. Οι παρατηρητές καλούνται να μη διακόπτουν τη διαδικασία και να μην παρεμβαίνουν όταν εντοπίζουν γλωσσικά λάθη. Η διαδικασία του παιχνιδιού ρόλων, αλλά και η συζήτηση που μπορεί να ακολουθεί, πρέπει να γίνεται σε ένα επιτρεπτικό περιβάλλον αποποινικοποίησης του λάθους, ώστε να μην αναπτύσσονται στρατηγικές αποφυγής που οδηγούν σε αυτολογοκρισία.

5. Φροντίζουμε πάντα να **επιβραβεύουμε** όσους συμμετέχουν σε ένα παιχνίδι ρόλων: είναι ο καλύτερος τρόπος ώστε την επόμενη φορά να αναλάβουν το ρίσκο της «έκθεσης» μπροστά στην ομάδα και άλλα άτομα, περισσότερο διστακτικά.

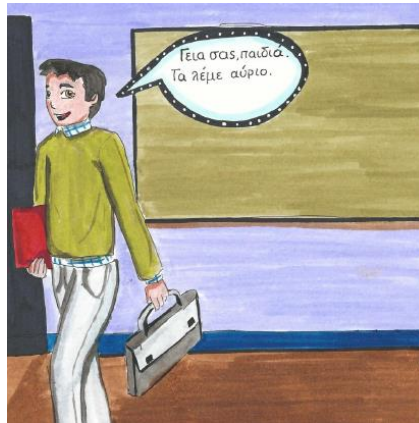
6. Το παιχνίδι ρόλων μπορεί **να συνεχιστεί** με γραπτή παραγωγή, όπου οι μαθητές σε ζευγάρια, τριάδες ή μεγαλύτερες ομάδες θα αποτυπώσουν έναν ανάλογο διάλογο.

7. Επιμείνετε στην **ανάσυρση εμπειριών** των ίδιων των μαθητών, κάνοντας συνεχώς ερωτήσεις του τύπου:

- Πώς σας φαίνεται αυτό;
- Τι θα κάνατε στη θέση της / του;
- Πώς νιώσατε εσείς όταν...;

Ζητήστε από τους μαθητές σας να μοιραστούν προφορικές αφηγήσεις για ένα θέμα ή να φέρουν δικό τους υλικό (φωτογραφίες, έντυπα κ.ο.κ.)

8. Επεξεργαστείτε σε ομάδες τις **εικόνες** ή το υπόλοιπο **οπτικό υλικό**. Θυμηθείτε ότι η εικονογράφηση στο «Βαλιτσάκι» δεν έχει «διακοσμητικό» χαρακτήρα, αλλά αναπτύχθηκε με στόχο να υποστηρίξει, αφενός, τη διδασκαλία του λεξιλογίου, και, αφετέρου, να δώσει αφορμές και στηρίγματα για γλωσσικές παραγωγές. Ας δούμε μια απλή εικόνα:

- ✓ Ζητήστε από τους μαθητές να καταγράψουν λέξεις ή φράσεις που τους έρχονται στο μυαλό (σχολείο, δάσκαλος, τσάντα, πίνακας, μάθημα, φεύγει, το μάθημα τελείωσε...).
- ✓ Κάντε ανοιχτές ερωτήσεις, του τύπου:
 - Ποιος είναι;
 - Πώς είναι; Τι φοράει;
 - Σε ποιον μιλάει;
 - Τι έγινε πριν;
 - Τι μάθημα έκαναν;
 - Τι θα κάνει ο δάσκαλος μετά;
 - Τι θα κάνουν οι μαθητές μετά;
 - Τι σκέφτεται;
 - Τι άλλο μπορεί να κάνει;
- ✓ Καταγράψτε τις λέξεις, τις φράσεις και τις απαντήσεις των μαθητών σας στον πίνακα. Εάν οι γλωσσικές τους δεξιότητες σας το επιτρέπουν, μπορείτε να τους ζητήσετε να δημιουργήσουν, σε ομάδες, μια ιστορία για το μάθημα που έγινε, ή για το «πριν» και το «μετά» των μαθητών ή του εκπαιδευτικού.

Από την παραγωγή προφορικού λόγου στις άλλες γλωσσικές δεξιότητες

Επιδιώξτε σε κάθε συνάντηση να υπάρχει **παραγωγή γραπτού λόγου**, ατομικά, σε δυάδες ή σε ομάδες. Δεν είναι ανάγκη να πρόκειται για ένα «ολοκληρωμένο» κείμενο με σημαντική έκταση. Τρεις τέσσερις προτάσεις είναι επαρκείς σε πρώτη φάση. Δώστε «στηρίγματα», καταγράφοντας, για παράδειγμα, στον πίνακα, μερικές λέξεις ή φράσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Φροντίστε, ωστόσο, να στηρίγματα που παρέχετε να μην καθιστούν την προσπάθεια των μαθητών να γράψουν ένα κείμενο απλή συρραφή των λέξεων ή φράσεων που έχετε δώσει. Προτείνετε, στη συνέχεια, διαδικασίες εμπλουτισμού των κειμένων, αυτοδιόρθωσης ή ετεροδιόρθωσης (με τις ομάδες να ανταλλάσσουν τα κείμενά τους).

Δημιουργήστε «γέφυρες» και «περάσματα» ανάμεσα σε διαφορετικές δεξιότητες: Αν αξιοποιήσατε μια διδακτική ώρα για ελεύθερη συζήτηση και παιχνίδια ρόλων, περάστε σε μια δεξιότητα παραγωγής γραπτού λόγου. Αν παρουσιάσατε ένα γραμματικό φαινόμενο ή κάνατε δομικές ασκήσεις εξάσκησης, προτιμήστε να συνεχίσετε με κάτι αρκετά διαφορετικό: κάντε, για παράδειγμα, μια άσκηση ακουστικής κατανόησης. Φροντίστε σε κάθε μάθημα σας να περνάτε και από τις τέσσερις δεξιότητες:

- κατανόηση προφορικού λόγου
- παραγωγή προφορικού λόγου
- κατανόηση γραπτού λόγου
- παραγωγή γραπτού λόγου

Σε κάθε, ωστόσο, περίπτωση, η έμφαση σε αυτό το επίπεδο πρέπει να είναι στην ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων προφορικού λόγου.

Η παρουσίαση του γλωσσικού συστήματος

Οι **πίνακες παρουσίασης των γραμματικών φαινομένων**, με μετάφραση στα αραβικά και φαρσί, απευθύνονται σε μαθητές που έχουν ήδη βασικές δεξιότητες γραμματισμού στη μητρική τους γλώσσα και κάποια εξοικείωση με γραμματικούς όρους, έννοιες και δομές. Αν στην τάξη σας έχετε μαθητές που δεν έχουν πάει ποτέ σχολείο στη χώρα καταγωγής τους (ή σε άλλη χώρα), χρησιμοποιήστε μαθητές που έχουν κάποια χρόνια σχολικής φοίτησης ως «βοηθούς», για να εξηγήσετε φαινόμενα όπως η διάκριση μικρών και κεφαλαίων γραμμάτων (λαμβάνοντας υπόψη ότι στα αραβικά και τα φαρσί δεν υπάρχουν μικρά και κεφαλαία), ο τόνος, το άρθρο, το ουσιαστικό, το γένος, ο αριθμός, η πτώση κ.ο.κ. Μπορείτε, επίσης, στο βαθμό που υπάρχει διαθέσιμη τέτοια υπηρεσία, να αξιοποιήσετε για τον ίδιο σκοπό έναν/μία διαπολιτισμικό/-ή μεσολαβητή/-τρια.

Πρέπει, ωστόσο, να επισημάνουμε ότι η αξία των σχετικών αναφορών σχετίζεται κυρίως με την εξοικείωση με όρους και έννοιες που θα χρειαστούν οι μαθητές στο πλαίσιο της σχολικής φοίτησης – υπό αυτήν την έννοια δεν προτείνουμε να ασχοληθείτε με τη θεωρία των γραμματικών φαινομένων, ούτε με την παρουσίαση της γραμματικής μεταγλώσσας (ορολογίας).

Αναπλαισίωση και αναστοχασμός

Επιμείνετε στην **καταγραφή** (προφορική, γραπτή ή και τα δύο) των βασικών στοιχείων του μαθήματος πριν τελειώσει μια συνάντηση: ζητήστε από τους μαθητές σας, ατομικά, σε ζευγάρια ή σε ομάδες να καταγράψουν 10 καινούριες λέξεις, 5 καινούριες εκφράσεις κ.ο.κ. που έμαθαν σε αυτό το μάθημα και που θα ήθελαν να θυμούνται.

Στο τέλος κάθε συνάντησης αφιερώστε πέντε λεπτά για προσωπικό **αναστοχασμό**: Σκεφτείτε και καταγράψτε ποιοι από τους μαθητές σας θεωρείτε ότι ανέπτυξαν μέσα από τη συγκεκριμένη «συνάντηση» κάποια γλωσσική δεξιότητα που θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν σε πραγματικές συνθήκες. Σημειώστε δυο πράγματα που πήγαν καλά στο συγκεκριμένο μάθημα και δύο που θα μπορούσατε να είχατε διαχειριστεί διαφορετικά.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Όπως αναφέρθηκε στο πρώτο μέρος αυτού του Οδηγού, το «Βαλιτσάκι» αποτελεί μια διδακτική πρόταση για το Επίπεδο Υποδοχής. Το επίπεδο Υποδοχής αποτελεί υποσύνολο του επιπέδου A1 για παιδιά, όπως περιγράφεται από το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Στη συνέχεια περιγράφονται:

A. το επίπεδο υποδοχής A.Y (Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων)

B. το επίπεδο A1 για παιδιά (Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας)

Γ. η κατανομή της γραμματικής που αντιστοιχεί στα τέσσερα πρώτα επίπεδα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας (από το A1 ως το B2), ώστε να έχετε μια γενική εικόνα της κατάτμησης των βασικών στοιχείων του γραμματικού συστήματος σε επίπεδα

επίπεδο υποδοχής για παιδιά

Το επίπεδο υποδοχής (Α.Υ) σχεδιάστηκε για να υποστηρίξει την αρχική προσπάθεια ανάπτυξης βασικών δεξιοτήτων επικοινωνίας για μαθητές σχολικής ηλικίας με μηδενική ή ελάχιστη εξοικείωση με την ελληνική γλώσσα. Απευθύνεται κυρίως σε μαθητές με προσφυγικό υπόβαθρο, κατά το πρώτο διάστημα διαμονής τους στην Ελλάδα.

Βασίζεται στη λογική των «ελληνικών για επιβίωση» και λειτουργεί ως «χοάνη υποδοχής» που διευκολύνει την ένταξη των μαθητών σε περισσότερο δομημένα – μεγαλύτερης διάρκειας προγράμματα εκμάθησης της γλώσσας της χώρας υποδοχής, με δεδομένο:

Α. Ότι τα δομημένα και μεγαλύτερης διάρκειας προγράμματα διδασκαλίας της γλώσσας δεν είναι πάντοτε άμεσα διαθέσιμα, ενώ και το γεγονός της μεγαλύτερης χρονικής διάρκειάς τους καθιστά δυσχερή την ένταξη σε διαφορετικές φάσεις πληθυσμών που χαρακτηρίζονται από κινητικότητα.

Β. Ότι τα προγράμματα αυτά απαιτούν, επίσης, μεγαλύτερη και περισσότερο μακροπρόθεσμη δέσμευση που συνδέεται με μια προοπτική ένταξης. Μια τέτοια επιλογή συχνά δεν είναι δεδομένη στην πρώτη φάση υποδοχής πληθυσμών σε μεταβατικό καθεστώς διαμονής¹, και με διαφορετικές προσδοκίες (μετεγκατάσταση σε άλλη χώρα, οικογενειακή επανένωση κ.ο.κ.).

Για τους παραπάνω λόγους καθίσταται απαραίτητη και λειτουργικά πρόσφορη η ανάπτυξη ενός προγράμματος υποδοχής που να χαρακτηρίζεται από:

- Σύντομη διάρκεια – η οποία με τη σειρά της επιτρέπει την τακτική του επανάληψη ανά μικρά χρονικά διαστήματα (κάθε τρεις εβδομάδες ή ένα μήνα)
- Ευελιξία ως προς την ένταξη μαθητών σε διαφορετικές φάσεις υλοποίησής του, ώστε να καλύπτονται άμεσα και όσο το δυνατόν πιο κοντά στη στιγμή δημιουργία τους οι ανάγκες των νεοαφιχθέντων.
- Στόχους που σχετίζονται με άμεσες επικοινωνιακές ανάγκες και συνδέονται με ορατά-μετρήσιμα μαθησιακά αποτελέσματα.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ – ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Για τη λειτουργία του Α.Υ. προβλέπονται, κατά μέσο όρο, **30-40 ώρες**, σε 15-20 δίωρα μαθήματα (3-4 εβδομάδες).

Ο ενδεδειγμένος **αριθμός μαθητών** σε κάθε τάξη είναι 8-15.

¹ Επισημαίνεται, επιπρόσθετα, ότι συχνά οι μαθητές αυτοί ζουν σε συνθήκες, όπως τα Κέντρα Προσωρινής Φιλοξενίας, που δεν ευνοούν την επικοινωνία με το ελληνόφωνο περιβάλλον, ούτε τη συστηματική ενασχόληση με διεργασίες μάθησης.

Το πρόγραμμα είναι «ανοιχτό» και μπορεί να υποδέχεται νέους μαθητές μέχρι και το δέκατο μάθημα. Μαθητές που εμφανίζονται μετά το δέκατο μάθημα θα πρέπει να αναμένουν τη συγκρότηση νέου προγράμματος.

Οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν στο επίπεδο αυτό πρέπει να διαθέτουν σχετική εξειδίκευση, σε επίπεδο σπουδών ή επιμόρφωσης και βασική εμπειρία διδασκαλίας στη συγκεκριμένη ομάδα-στόχο.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ

Το πρόγραμμα επιπέδου Α.Υ απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 5-15 ετών, με μηδενική ή ελάχιστη εξοικείωση με την ελληνική γλώσσα και με στόχοΑ

- να τα υποστηρίξει ώστε να ενταχθούν σε περισσότερα δομημένα προγράμματα επιπέδου Α1 σε δομές τυπικής ή μη τυπικής εκπαίδευσης

- να βοηθήσει την ένταξή τους στο σχολικό πλαίσιο, ιδιαίτερα όταν η άφιξή τους πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους και χρειάζεται να παρακολουθήσουν τάξεις που έχουν ήδη διανύσει ένα μικρό ή μεγαλύτερο διάστημα λειτουργίας.

Το Α.Υ. σιτάζει στα «ελληνικά για επιβίωση»: οι μαθητές στο επίπεδο αυτό εξοικειώνονται με την ελληνική γλώσσα χωρίς τη διδασκαλία του γραμματικού συστήματος: οι γραμματικοί τύποι αντιμετωπίζονται ως λέξεις με συγκεκριμένη επικοινωνιακή λειτουργία. Μπορούν, για παράδειγμα, να χρησιμοποιούνται τύποι Αιτιατικής (Με λένε... Είμαι από τη Συρία) ή Αορίστου (Πήγα στο γιατρό...), χωρίς να αναλύεται η διαφορά Ονομαστικής-Αιτιατικής ή να επισημαίνεται η διαφορά Ενεστώτα – Αορίστου. Με την ίδια λογική, αποφεύγεται η εστίαση στα κλιτικά παραδείγματα (είμαι, είσαι, είναι...) και, αντίστοιχα, οι μηχανιστικές ασκήσεις συμπλήρωσης. Η εξάσκηση αφορά, κατά 75% στην κατανόηση και την παραγωγή προφορικού λόγου. Η κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου περιορίζεται σε ό,τι είναι απαραίτητο για να πλαισιώσει και να υποστηρίξει τις δεξιότητες προφορικής επικοινωνίας.

Έτσι, οι μαθητές εξοικειώνονται με τη φωνολογία και τη γραπτή αναπαράσταση των φθόγγων, με στόχο να μπορούν να αναγνωρίσουν και να διαβάσουν απλές καθημερινές λέξεις, να γράψουν το όνομα, το επώνυμο και τη χώρα καταγωγής τους και σύντομες φράσεις του τύπου: *Είμαι η Μαριάμ. Είμαι από το Αφγανιστάν. Μένω στη Φιλιπιάδα.*

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Στο τέλος του προγράμματος αυτού, ο μαθητής / η μαθήτρια θα πρέπει να είναι σε θέση:

1. Να κατανοεί απλό – καθημερινό προφορικό λόγο, που εκφέρεται αργά και με παύσεις από έναν συνομιλητή / μία συνομιλήτρια που:

α. περιγράφει με σύντομες φράσεις τον εαυτό του / της ή το άμεσο περιβάλλον:

Γεια σας. Είμαι η Άννα. Είμαι η δασκάλα σας.

Αυτή είναι η τάξη μας.

Αυτό είναι το βιβλίο σας.

β. περιγράφει ή αφηγείται μια κατάσταση ή ένα περιστατικό
Ο αδερφός μου μένει στο κέντρο. Πηγαίνει στο σχολείο κάθε μέρα. Το απόγευμα μαθαίνει αγγλικά ή παίζει μπάλα με τους φίλους του.

Σήμερα δεν έχουμε μάθημα. Το σχολείο είναι κλειστό.

2. Να παρέχει απλές πληροφορίες για τον εαυτό του/της και να ζητά πληροφορίες για άλλα πρόσωπα.

Με λένε Μαχμούντ.

Είμαι από τη Συρία.

Είμαι έντεκα χρονών.

Αυτή είναι η μαμά μου.

Αυτός είναι ο αδερφός μου.

Μένω στο κέντρο.

Από πού είσαι;

Πού μένεις;

3. Να κατανοεί απλές προσφωνήσεις, ερωτήσεις και οδηγίες και να μπορεί να ανταποκριθεί, δίνοντας σύντομες απαντήσεις.

Ρεζά, έλα εδώ.

Καλημέρα. Τι κάνεις;

Από πού είσαι;

4. Να ζητάει απλές πληροφορίες και να κατανοεί τις απαντήσεις, όταν εκφέρονται σε απλό λόγο, με παύσεις.

Πού είναι το σχολείο;

Πόσο κάνει το κουλούρι;

5. Να αναγνωρίζει τα γράμματα της αλφαβήτου, κεφαλαία και μικρά, και να μπορεί να διαβάζει λέξεις που θα συναντήσει στο καθημερινό του περιβάλλον, όπως:

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ

ΣΟΚΟΛΑΤΑ

ΦΟΥΡΝΟΣ

6. Να κατανοεί και να μπορεί να χρησιμοποιήσει βασικό λεξιλόγιο και φράσεις που είναι απαραίτητες ώστε να επικοινωνεί για καθημερινά θέματα στο χώρο του σχολείου (μαθήματα, εκπαιδευτικά υλικά και μέσα, ρόλοι στο σχολικό περιβάλλον...)

Δεν καταλαβαίνω ελληνικά...

Ανοίξτε τα βιβλία σας...

Τι μάθημα έχουμε;

Έχουμε διάλειμμα.

Η Ραζίε είναι συμμαθήτριά μου.

Έχω δουλειά για το σπίτι.

7. Να εκφράζει συναισθηματικές καταστάσεις, καθημερινές ανάγκες, επιθυμίες, αρέσκεια ή απαρέσκεια, διαθέσεις ή προβλήματα.

Τι κάνεις;

Έτσι κι έτσι...

Πεινάω...

Διψάω...

Μου αρέσουν τα Μαθηματικά.

Δεν έχω όρεξη για μάθημα.

Κρυώνω.

8. Να ζητά διευκρινίσεις για πράγματα που δεν καταλαβαίνει.

Τι σημαίνει....;

Πώς το λέμε αυτό στα ελληνικά;

Δεν καταλαβαίνω...

9. Να περιγράφει καθημερινές συνήθειες και περιστατικά και να μπορεί να κατανοήσει και να χρησιμοποιήσει εκφράσεις χρόνου.

Ξυπνάω πάντα νωρίς.

Το μάθημα αρχίζει στις οχτώ.

Στη μία το μεσημέρι πηγαίνω για φαγητό.

Αύριο είναι Τρίτη.

Το σχολείο κλείνει τον Ιούνιο.

Κάθε απόγευμα πηγαίνω για τρέξιμο.

10. Να ζητά και να κατανοεί πληροφορίες για θέματα που σχετίζονται με τη μετακίνηση, τη διατροφή, τη διαμονή, τα είδη ένδυσης και υπόδησης, την υγεία, τις καθημερινές αγορές.

Πού είναι το σχολείο;
 Προχωράς ευθεία και μετά στρίβεις αριστερά...
 Πώς πηγαίνεις στο σπίτι σου;
 Πόσο κάνει το εισιτήριο;
 Τι φαγητό έχουμε;
 Πόσο έχει το κουλούρι;
 Μένουμε σε μια πολυκατοικία στο κέντρο.
 Θα ήθελα μια άσπρη μπλούζα.
 Ορίστε τα ρέστα σας.
 Πονάει το κεφάλι μου.
 Έχω πυρετό.

11. Να αναγνωρίζει και να κατανοεί βασικό λεξιλόγιο και φράσεις για πρόσωπα, πράγματα, καταστάσεις και ενέργειες στο καθημερινό του περιβάλλον και να μπορεί να χρησιμοποιήσει μέρος αυτού του λεξιλογίου στον προφορικό λόγο ονοματίζοντας πρόσωπα, πράγματα ή ενέργειες και δημιουργώντας απλές φράσεις λίγων λέξεων. Ενδεικτικό λεξιλόγιο που αναμένεται να μπορεί να χρησιμοποιεί ο μαθητής / η μαθήτρια μετά την ολοκλήρωση του Α.Υ:

Είμαι ο...	μαμά	παντελόνι
Είμαι από...	μπαμπάς	μπλούζα
Μένω στον / στην / στο	αδερφός / αδερφή	φούστα
Πηγαίνω	δάσκαλος / δασκάλα	φόρεμα
Έχω	μαθητής / μαθήτρια	παπούτσια
Διαβάζω	άντρας	κάλτσες
Καταλαβαίνω	γυναίκα	μπουφάν
Μιλάω	παιδί	πιάτο
Παίζω	γιατρός	ποτήρι
Πεινάω	σχολείο	κουτάλι
Διψάω	τάξη	πιρούνι
Πονάω	τσάντα	ψωμί
Τρώω	βιβλίο	λεφτά
Πίνω	τετράδιο	δρόμος
φαγητό	μολύβι	λεωφορείο
νερό	στυλό	αυτοκίνητο
σπίτι	γόμα	τρένο
κουζίνα	θρανίο	θάλασσα
τουαλέτα	πίνακας	βουνό
πόρτα	λάμπα	πόλη
παράθυρο	δέντρο	χωριό
καρέκλα	κρύο	μαγαζί
κρεβάτι	ζέστη	περίπτερο
τραπέζι	ήλιος	φανάρι
ελληνικά	νοσοκομείο	ρολόι
αραβικά	ξενοδοχείο	Τι ώρα είναι;
φαρσί	τηλέφωνο	σήμερα
αγγλικά	ρούχα	χτες
		αύριο

12. Να σχηματίζει σε γραπτό λόγο απλές προτάσεις, περιγράφοντας θέματα καθημερινού ενδιαφέροντος και να συμπληρώνει απλές φόρμες, όπως μια αίτηση συμμετοχής σε κάποιο πρόγραμμα.

13. Σε επίπεδο γλωσσικού συστήματος, να έχει αναπτύξει μια βασική εξοικείωση:

- με τη χρήση πεζών-κεφαλαίων, τόνου και σημείων στίξης
- με το σχηματισμό και τη διαφοροποίηση στη χρήση ονομαστικής και αιτιατικής στα αρσενικά ουσιαστικά σε -ος, -ας, -ης, στα θηλυκά σε -α και -η και στα ουδέτερα σε -ι, -ο και -μα.
- με τα επίθετα σε -ος, -η, -ο και -ος, -α, -ο.
- με το σχηματισμό και τη χρήση του πληθυντικού των παραπάνω κατηγοριών ουσιαστικών και επιθέτων
- με το οριστικό και αόριστο άρθρο
- με το ρήμα είμαι στον Ενεστώτα
- με τα ρήματα Α τύπου (-ω: έχω, μένω, διαβάζω) στον Ενεστώτα
- με τα ρήματα Β1 τύπου (άω/-ώ: μιλάω/μιλώ) στον Ενεστώτα
- με την προσωπική αντωνυμία στην ονομαστική (εγώ), την αιτιατική (εμένα/με) και τη γενική (εμένα/μου)

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 40 ΩΡΩΝ

Πρώτη εβδομάδα (ώρες 1-10)

- Εισαγωγή στο αλφαβητικό-γραφικό σύστημα. Γράμματα. Αντιστοιχία ήχων και συμβόλων. Κεφαλαία και πεζά.
- Απλές συστάσεις και χαιρετισμοί (*Γεια σου, Με λένε..., Καλημέρα, Καλησπέρα, Καληνύχτα*).
- Αυτοπαρουσίαση: *Είμαι από... Μένω στον/στη/στο...*
- Ρήματα *είμαι* και *Α* (*μένω, έχω, διαβάζω...*).
- Βασικό λεξιλόγιο στο άμεσο περιβάλλον.

Δεύτερη εβδομάδα (ώρες 11-20)

- Εισαγωγή στο αλφαβητικό σύστημα και φωνολογική συνειδητοποίηση. Γράμματα. Κεφαλαία και πεζά. Τόνος.
- Τόνος, εξάσκηση. Διαλυτικά.
- Τελεία, κόμμα, ερωτηματικό.
- Περιγραφή κατάστασης: - *Τι κάνεις;* - *Έτσι κι έτσι...*
- Γλώσσες (*Μιλάς αραβικά; Πώς το λέμε αυτό στα ελληνικά;*)
- Χαιρετισμοί: *Γεια σου, Γεια σας... Χαίρω πολύ*
- Εξάσκηση στα ρήματα *Α*
- Ρήματα *Β1* (*μιλάω, ρωτάω*)
- Απλές καθημερινές ενέργειες: *ξυπνάω, τρώω, πίνω, κάθομαι, διαβάζω, δουλεύω, πονάω*

Τρίτη εβδομάδα (ώρες 21-30)

- Εξοικείωση με το αλφαβητικό σύστημα – εξάσκηση γραπτής αναπαράστασης. Γράμματα. Κεφαλαία και πεζά. Ασκήσεις φωνολογικής συνειδητοποίησης (α-ε, ι-ε, ο-ου, δ-ντ, β-φ, β-θ, δ-θ, γ-γκ, γ-χ, γ-κ, σ-ζ)
- Οικογένεια
- Σχολείο: *Ρόλοι (μαθητής-μαθήτρια, δάσκαλος-δασκάλα, διευθυντής-διευθύντρια...)*. Χώροι (*τάξη, αυλή, τουαλέτα...*). Αντικείμενα (*θρανίο, καρέκλα, πίνακας, τσάντα, βιβλίο, τετράδιο, στυλό, μολύβι, γόμα...*). Μαθήματα (*Γλώσσα, Μαθηματικά, Γυμναστική, Πληροφορική...*)
- Καθημερινές δραστηριότητες και δραστηριότητες στο σχολείο (*διαβάζω, ρωτάω, απαντάω, γράφω...*)

- Αρσενικά σε -ας, -ης, -ος, θηλυκά σε -α, -η, ουδέτερα σε -ι, -ο, -μα, σε ονομαστική και αιτιατική. Αιτιατική μετά από προθέσεις.
- Εξάσκηση στα ρήματα *είμαι, Α, Β1*.

Τέταρτη εβδομάδα (ώρες 31-40)

- Μετακινήσεις: *Πού πηγαίνεις; Πάω με το λεωφορείο. Πού είναι το σχολείο;*
- Προσδιορισμοί τόπου: *ευθεία, αριστερά, δεξιά, δίπλα, απέναντι, πίσω, μπροστά*
- Ώρα, μέρες, μήνες, εποχές. Προσδιορισμοί χρόνου: *χτες, σήμερα, αύριο*
- Αρέσκεια και απαρέσκεια: *μου αρέσει, δε μου αρέσει, μου αρέσουν, δε μου αρέσουν*
- Εισαγωγή σε απλές αγορές, διατροφή, διαμονή, ένδυση, υγεία.
- Προσωπική αντωνυμία σε γενική
- Πληθυντικός αριθμός αρσενικών σε -ας, -ης, -ος, θηλυκών σε -α, -η, ουδετέρων σε -ι, -ο, -μα

επίπεδο A1 για παιδιά

Το επίπεδο A1 για παιδιά 8-12 ετών, όπως περιγράφεται από το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

<http://www.greek-language.gr/certification/node/96.html>

Γενικοί Εκπαιδευτικοί Στόχοι

Τα ενδιαφέροντα και οι γλωσσικές ανάγκες των υποψηφίων αυτής της ηλικίας καταδεικνύουν θεματολογία σχετική με το ίδιο το παιδί, το σπίτι και την οικογένειά του, το σχολείο, τους φίλους και συμμαθητές και άλλα οικεία πρόσωπα, τη γειτονιά, τους χώρους και τους τρόπους ψυχαγωγίας του.

Ο υποψήφιος στο επίπεδο αυτό πρέπει να είναι σε θέση να επικοινωνεί χρησιμοποιώντας απλές γλωσσικές δομές, ανταλλάσσοντας πληροφορίες για τον εαυτό του, για τους φίλους και συμμαθητές του, να ανταποκρίνεται σε καθημερινές ανάγκες (συναλλαγές για την αγορά αγαθών στο κυλικείο, στο περίπτερο κτλ.), να δημιουργεί επαφές στο οικογενειακό και οικείο περιβάλλον (γειτονιά, σχολείο) και κατά τη διάρκεια δραστηριοτήτων (ψυχαγωγία, αθλητισμός). Πρέπει να μπορεί να καταλαβαίνει σύντομες ανακοινώσεις και να συμμετέχει στις διάφορες δραστηριότητες ακολουθώντας απλές οδηγίες των γονιών, του δασκάλου κτλ.

Σε γλωσσικό επίπεδο ο υποψήφιος στο επίπεδο αυτό διαθέτει περιορισμένα μέσα για να αντιμετωπίζει στοιχειώδεις απαιτήσεις των περισσότερων συνηθισμένων καθημερινών περιστάσεων: ένα περιορισμένο ρεπερτόριο ολοφράσεων (λέξεις, φράσεις και προτάσεις που τις έχει μάθει και τις χρησιμοποιεί ως ενιαία σύνολα) και την ικανότητα να κατανοεί και να παράγει σύντομα, απλά κείμενα.

Ειδικό Εκπαιδευτικό Στόχοι

Κατανόηση προφορικού λόγου

Στην κατανόηση προφορικού λόγου γενικά ο υποψήφιος πρέπει να είναι σε θέση να παρακολουθεί αργό προφορικό λόγο, με παύσεις, να καταλαβαίνει οδηγίες, να απαντάει σε απλές ερωτήσεις. Η κατανόηση εξαρτάται από τις συνθήκες επικοινωνίας οι οποίες απαιτούν αργή, προσεκτική εκφορά πρότυπων γλωσσικών μορφών από τον ομιλητή. Αν πρόκειται για ζωντανή ακρόαση, πρέπει να υπάρχουν παύσεις, επαναλήψεις και επαναδιατυπώσεις, όπου είναι απαραίτητο. Αν πρόκειται για ηχογραφημένο λόγο, το επίπεδο θορύβου και παρεμβολών από άλλες ηχητικές πηγές πρέπει να είναι χαμηλό. Σε κάθε περίπτωση ιδιαίτερα σημαντική είναι η χρήση οπτικών μέσων (χάρτες, σχέδια, εικονογραφημένες ιστορίες κτλ.), τα οποία διευκολύνουν την κατανόηση και προσδίδουν αυθεντικότητα και ρεαλισμό.

Πιο συγκεκριμένα ως ακροατής, ο υποψήφιος πρέπει να είναι σε θέση να διακρίνει ακουστικά λέξεις, εκφράσεις και προτάσεις που αφορούν τον ίδιο, την οικογένεια και το άμεσο περιβάλλον του, τα ενδιαφέροντά του. Ο υποψήφιος στο επίπεδο αυτό πρέπει να μπορεί να αναγνωρίζει βασικές πληροφορίες στην ακρόαση ενός παραμυθιού ή μιας απλής ιστορίας, να μπορεί να κατανοεί οδηγίες και να ακολουθεί σύντομες απλές κατευθύνσεις.

Κατανόηση γραπτού λόγου

Στην κατανόηση γραπτού λόγου ο υποψήφιος πρέπει να κατανοεί σύντομα κείμενα, μηνύματα και κάρτες, να αναγνωρίζει καθημερινά ονόματα, λέξεις και πολύ βασικές φράσεις για καθημερινά θέματα, να κατανοεί απλές περιγραφές, με οπτικά ερεθίσματα, να ακολουθεί απλές σύντομες οδηγίες. Η κατανόηση γραπτού λόγου περιορίζεται σε μεμονωμένες λέξεις και σύντομα, απλά κείμενα, σχετικά με οικεία θέματα και ανάγνωση μιας μιας λέξης της κάθε φράσης.

Πιο συγκεκριμένα, ο υποψήφιος πρέπει να έχει την ικανότητα να αναγνωρίζει τα γράμματα της αλφαβήτου, κεφαλαία και μικρά καθώς και λέξεις και στοιχειώδεις φράσεις. Επίσης, πρέπει να μπορεί να διαβάζει ονόματα και είδη καταστημάτων της γειτονιάς τους (π.χ. φούρνος, κρεοπωλείο) και ονόματα λίγων συγκεκριμένων ειδών στα καταστήματα (π.χ. σοκολάτα, παγωτό κτλ.).

Ο υποψήφιος, τέλος, πρέπει να είναι σε θέση να παρακολουθεί την εξέλιξη μιας σύντομης και απλής ιστορίας και να μπορεί να ακολουθεί σύντομες, απλά γραμμένες οδηγίες, ιδιαίτερα αν υπάρχει οπτική υποστήριξη (εικονογραφημένες ιστορίες, χάρτες, εικόνες χρήσης αντικειμένων κτλ.).

Παραγωγή γραπτού λόγου

Στην παραγωγή γραπτού λόγου ο υποψήφιος πρέπει να είναι σε θέση να σχηματίζει σύντομες προτάσεις με απλή δομή και να χρησιμοποιεί τα βασικά σημεία στίξης. Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να είναι σε θέση να γράφει απλές προτάσεις περιγράφοντας τον εαυτό του, το σπίτι ή το σχολείο του, τη γειτονιά του. Επιπλέον πρέπει να μπορεί να περιγράφει με μεμονωμένες προτάσεις μια ιστορία με ερεθίσματα εικόνες ή σύντομους διαλόγους. Γενικά, η παραγωγή γραπτού λόγου περιορίζεται σε ανταλλαγή προσωπικών στοιχείων και παραγωγή πολύ σύντομων, απλών κειμένων, όπως μια κάρτα.

Παραγωγή προφορικού λόγου

Στην παραγωγή προφορικού λόγου ο υποψήφιος αυτού του επιπέδου επιδεικνύει περιορισμένο έλεγχο λίγων απλών γραμματικών δομών. Πρέπει να μπορεί να σχηματίζει μεμονωμένες προτάσεις, οι οποίες να περιγράφουν τον εαυτό του και οικεία του πρόσωπα. Πρέπει να είναι σε θέση να δίνει πληροφορίες για το οικείο του περιβάλλον και τα ενδιαφέροντά του και να κάνει απλές ερωτήσεις για το χρόνο και τον τόπο.

Σε συνθήκες διάδρασης (συνομιλίας με τον εξεταστή ή συνεξεταζόμενο του ή συνέντευξης) πρέπει να μπορεί να συστήνει τον εαυτό του και να χρησιμοποιεί στοιχειώδεις εκφράσεις χαιρετισμού και αποχαιρετισμού, να κάνει ερωτήσεις στους άλλους, να δίνει άμεσες και απλά διατυπωμένες απαντήσεις, που να ανταποκρίνονται στις ερωτήσεις. Ο λόγος του, βέβαια, χαρακτηρίζεται από παύσεις για αναζήτηση εκφράσεων, παλινωδίες και λάθη. Ωστόσο, η απόδοση του υποψηφίου στη παραγωγή λόγου εξαρτάται κατά μεγάλο ποσοστό από το συνομιλητή, ο οποίος μπορεί να βοηθά χρησιμοποιώντας απλές δομές, επαναλαμβάνοντας ή επαναδιατυπώνοντας, όπου αυτό είναι απαραίτητο.

Καταστάσεις Επικοινωνίας

Ο υποψήφιος σ' αυτό το επίπεδο πρέπει να είναι σε θέση να κατανοεί, με τη βοήθεια του συνομιλητή του, λόγο αρθρωμένο αργά και καθαρά πάνω σε θέματα που αφορούν τις σχέσεις του με τον μικρόκοσμο που τον περιβάλλει (σπίτι, σχολείο, χώροι ψυχαγωγίας και άθλησης) και να χρησιμοποιεί σειρά απλών προτάσεων και φράσεων, επιτελώντας τις γλωσσικές λειτουργίες που έχουν καταγραφεί σε καθημερινές καταστάσεις επικοινωνίας όπως:

Προσωπική ζωή μέσα και έξω από το σπίτι

Αναγνώριση ταυτότητας

Ο υποψήφιος πρέπει να έχει την ικανότητα να λέει το όνομά του και το επίθετό του, τη διεύθυνση, το τηλέφωνό του, την καταγωγή του και την ηλικία του, εφόσον το επιτρέπει η ηλικία του. Πρέπει να μπορεί να περιγράφει την οικογένειά του και να αναφέρεται στους συγγενείς πρώτου βαθμού όπως: πατέρας, μητέρα, αδελφός, αδελφή, παππούς, γιαγιά. Πρέπει να μπορεί ακόμη να περιγράφει την εξωτερική εμφάνιση ενός ατόμου (ψηλός, κοντός, χοντρός, ξανθός κτλ.).

Κατοικία, διαμονή

Ο υποψήφιος πρέπει να είναι σε θέση να περιγράφει το σπίτι του (δωμάτια, έπιπλα, χρώματα, κήπος) και τον περιβάλλοντα χώρο (γειτονιά), να δίνει γενικές πληροφορίες για το πού βρίσκεται το σπίτι του, αν είναι κοντά ή μακριά από κάποιο σημείο αναφοράς. Να λέει αν μένει μόνος στο δωμάτιό του ή με ποιον το μοιράζεται, αν έχει κάποιο κατοικίδιο ζώο κτλ.

Τοποθεσία, περιβάλλον, χλωρίδα, πανίδα, καιρικές συνθήκες

Ο υποψήφιος πρέπει να έχει την ικανότητα να αναγνωρίζει λέξεις όπως: πόλη, χωριό, βουνό, θάλασσα, ποτάμι, παραλία, δέντρο, λουλουδί, ζώο και τα ονόματα κάποιων ζώων π.χ. γάτα, σκύλος, άλογο. Πρέπει να μπορεί να αναφέρεται στα βασικά χρώματα των λουλουδιών και ζώων (κόκκινο, κίτρινο, πράσινο, άσπρο, μαύρο, καφέ). Ακόμη πρέπει να του είναι οικείες, και ίσως με βοήθεια, να μπορεί να χρησιμοποιεί λέξεις και φράσεις σχετικές με τις καιρικές συνθήκες, όπως: έχει ήλιο, βρέχει, χιονίζει, φυσάει, κάνει κρύο, κάνει ζέστη, βροχή, χιόνι, αέρας κτλ.

Ελεύθερος χρόνος, διασκέδαση

Ο υποψήφιος πρέπει να είναι σε θέση να λέει πώς περνάει τον ελεύθερο χρόνο του, γνωρίζοντας το σχετικό λεξιλόγιο ανάλογα με τα ενδιαφέροντά του (μπάλα, ποδόσφαιρο, μπάσκετ, ομάδα, τένις, σκι, κολύμπι, μουσική, τραγουδιστής κτλ.)

Κοινωνικές σχέσεις

Ο υποψήφιος σ' αυτό το επίπεδο πρέπει να έχει την ικανότητα να μιλάει για τις προσωπικές του σχέσεις με άλλους (π.χ. φίλους, συμμαθητές, συγγενείς κτλ.) και να συμμετέχει σε διάφορες δραστηριότητες μέσα στο σχολείο και στο ευρύτερο οικογενειακό και κοινωνικό περιβάλλον (πάρτι, γιορτές κτλ.).

Υγεία, κατάσταση του οργανισμού

Ο υποψήφιος σ' αυτό το επίπεδο πρέπει να έχει την ικανότητα να γνωρίζει τα μέρη του σώματος (κεφάλι, πρόσωπο, μάτια, μύτη, αυτιά, στόμα, χέρια, πόδια, κοιλιά), να μπορεί να εξηγεί, με τη βοήθεια πάντα του συνομιλητή του, τι πρόβλημα υγείας αντιμετωπίζει (π.χ. πονάω).

Καθημερινή ζωή

Δραστηριότητες μέσα στο σπίτι

Ο υποψήφιος πρέπει να μπορεί να μιλάει για τις καθημερινές δραστηριότητές του μέσα στο σπίτι από την ώρα που ξυπνάει μέχρι να πάει πάλι για ύπνο (ξυπνώ, τρώω, διαβάζω, παίζω, ακούω μουσική, γράφω, ζωγραφίζω κτλ.).

Δραστηριότητες έξω από το σπίτι

Αγορά

Ο υποψήφιος πρέπει να έχει την ικανότητα να αναγνωρίζει τα ονόματα μερικών μαγαζιών όπως: φούρνος, μανάβης, ζαχαροπλαστείο, περίπτερο, να αγοράζει αντικείμενα μικρής αξίας από το κυλικείο του σχολείου του ή από το περίπτερο της γειτονιάς ρωτώντας για την τιμή τους.

Σχολείο

Ο υποψήφιος πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίζει το λεξιλόγιο που περιγράφει τους χώρους ενός σχολείου (τάξη, γραφείο, αυλή, γυμναστήριο, κυλικείο κτλ.), καθώς και τα αντικείμενα που βρίσκονται στο σχολικό περιβάλλον (θρανίο, πίνακας, κιμωλία, σπόγγος, βιβλίο, τετράδιο, μολύβι, σβηστήρα, υπολογιστής κτλ.) καθώς και λέξεις όπως: δάσκαλος, καθηγητής, συμμαθητής, εξετάσεις κτλ. Πρέπει να μπορεί να καταλαβαίνει σύντομες και απλές ανακοινώσεις σχετικές με τη λειτουργία του σχολείου, να συμμετέχει στις διάφορες δραστηριότητες ακολουθώντας τις οδηγίες του δασκάλου, να κάνει απλές ερωτήσεις ζητώντας κάτι, όπως να βγει έξω από την τάξη, αλλά να καταλαβαίνει και απλές απαντήσεις που του δίνονται.

Μετακίνηση/ταξίδια

Ο υποψήφιος πρέπει να μπορεί να μιλάει για το μεταφορικό μέσο που του αρέσει και να αναγνωρίζει το σχετικό λεξιλόγιο (αυτοκίνητο, τρένο, αεροπλάνο, αεροδρόμιο, πλοίο, λιμάνι, εισιτήριο, στάση κτλ.). Ακόμη πρέπει να μπορεί να περιγράφει ένα ταξίδι του, πάντα με τη βοήθεια του συνομιλητή του.

Λεξιλόγιο

Ο υποψήφιος σ' αυτό το επίπεδο διαθέτει ένα στοιχειώδες ρεπερτόριο λέξεων και απλών εκφράσεων που σχετίζονται με τα προσωπικά στοιχεία και συγκεκριμένες χειροπιαστές καταστάσεις. Πρέπει να μπορεί να καταλαβαίνει και να χρησιμοποιεί, με κάποια βοήθεια, το λεξιλόγιο που αντιστοιχεί στις καταστάσεις επικοινωνίας που περιγράφηκαν, και στις οποίες μπορεί να εμπλακεί, για να εκπληρώσει τις καθημερινές του επικοινωνιακές ανάγκες.

Φωνητική

Ο υποψήφιος σ' αυτό το επίπεδο πρέπει να μπορεί να αναγνωρίζει όλους τους φθόγγους και τα γράμματα, τα δίψηφα φωνήεντα και σύμφωνα και τον τονισμό των λέξεων.

Κοινωνιογλωσσικά Στοιχεία

Η λειτουργία μιας γλώσσας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τον πολιτισμό που την παράγει και ο πολιτισμός αποτελεί απαραίτητο συστατικό της επικοινωνίας. Είναι, λοιπόν, απαραίτητο ο υποψήφιος, πάντα ανάλογα με την ηλικία του, παράλληλα με τις σωστές γλωσσικές επιλογές σε επίπεδο λεξιλογίου, γραμματικής και σύνταξης, να γνωρίζει, εκτός από μερικά στοιχεία της γεωγραφίας της Ελλάδας, κάποια κοινωνιοπολιτισμικά στοιχεία της ελληνικής γλώσσας. Αυτά τα στοιχεία, βέβαια, θα πρέπει να συμβαδίζουν με τα ενδιαφέροντα και το γνωστικό επίπεδο των υποψηφίων αυτής της ηλικίας, π.χ. στοιχεία από την καθημερινή ζωή (ελεύθερος χρόνος, ώρες γευμάτων, ώρες λειτουργίας των σχολείων, διακοπές), ήθη και έθιμα (Χριστούγεννα, κάλαντα, Πάσχα).

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ – ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (από το επίπεδο A1 ως το επίπεδο B2)

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

A1	A2	B1	B2
αρσενικά σε -ας, -ης, -ος θηλυκά σε -α, -η ουδέτερα σε -ο, -ι	θηλυκά σε -ος ουδέτερα σε -μα	αρσενικά σε -ης (-εις) αρσενικά ανισοσύλλαβα σε -ας, -ης, -ούς, -ές θηλυκά σε -η (-εις) θηλυκά ανισοσύλλαβα σε -α, -ού	αρσενικά και θηλυκά σε -έας (-είς) θηλυκά σε -ω ουδέτερα σε -ος (-η) ουδέτερα ανισοσύλλαβα σε -σμο, -ζιμο, -ψιμο, -ως, -ος ουδέτερα ιδιόκλιτα σε -α, -ας, -ον, -αν, -εν, -υ

ΕΠΙΘΕΤΑ

A1	A2	B1	B2
-ος, -η/-α, -ο ος, -ια, -ο πολύς, πολλή, πολύ κτητικά επίθετα συγκριτικός περιφραστικά	τακτικά αριθμητικά	-ής /-ύς, -ιά, -ί /-ύ - ης, -α, -ικο -μένος, -η, -ο υπερθετικός περιφραστικά απόλυτος υπερθετικός περιφραστικά	-ης, -ης, -ες -άς, -ού, -άδικο -μένος, - μένη, -μένο -υς, -εια, -υ ουσιαστικοποιημένα επίθετα πολλαπλασιαστικά αριθμητικά: -πλος, -πλη, -πλο αναλογικά αριθμητικά: -πλάσιος, -πλάσια, -πλάσιο συγκριτικός και υπερθετικός μονολεκτικά

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

A1	A2	B1	B2
προσωπικές α', β', γ' προσώπου: ονομαστική, αιτιατική (δυνατοί και αδύνατοι τύποι) άμεσο αντικείμενο κτητικές ερωτηματικές: τι, ποιος, πόσος, ποιανού αόριστες: ένας, κανείς, τίποτε, άλλος δεικτικές: αυτός, εκείνος	προσωπικές: γενική: έμμεσο αντικείμενο ερωτηματικές: τίνος αόριστες: μερικοί, κάθε, κάτι αναφορικές: που	προσωπικές: άμεσο, έμμεσο αντικ. με έμφαση κτητικές: κανένας, μόνος, όλοι+ κτητική αντωνυμία αόριστες: κάποιος, καθένας, αρκετοί δεικτικές: τέτοιος οριστικές: μόνος, ίδιος αναφορικές: που, (αυτός που, εκείνος που, κάτι που), όσος, όποιος, ό,τι	κτητικές: συγκριτικός βαθμός επιθέτου + αντων, απόλυτο αριθμ.+αντ. επίρρημα +αντ., επιφώνημα +αντ., κανένας, μόνος, όλοι+αντων αόριστες: κάμποσος, κάτι δεικτικές: τόσοσ αναφορικές: που, ο οποίος, οριστικές: ίδιος, μόνος

ΡΗΜΑΤΑ

A1	A2	B1	B2
ενεργητική φωνή α και β συζυγία (ρήματα σε -ω, -άω/-ώ και -ώ(-είς))	ενεργητική φωνή Ενεστώτας Αόριστος Απλός Μέλλοντας Απλή Υποτακτική Απλή Προστακτική παθητική φωνή ενεστώτας -ομαι	-ομαι, -ιέμαι, - ούμαι ενεργητική φωνή Παρατατικός Συνεχής Μέλλοντας Συνεχής Υποτακτική Συνεχής Προστακτική Δυνητική	ενεργητική και παθητική φωνή όλοι οι χρόνοι Ευχετική Παθητική Μετοχή (Ενεστώτα και Παρακειμένου) Τύποι σε -οντας /- ώντας